

Pacemaker

Pacemaker

Werking van het hart

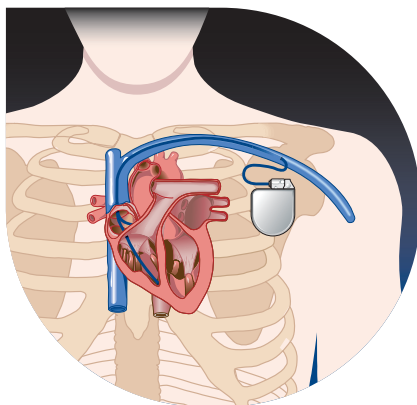
Het hart is een holle spier die werkt als een pomp. Het bestaat uit twee voorkamers en twee kamers. De hartkleppen tussen de voorkamers en de kamers zorgen ervoor dat het bloed in de goede richting circuleert. De kransslagaders of coronairen zorgen voor de bloedvoorziening van het hart zelf.

Naast bloedvoorziening en hartkleppen is er ook elektriciteit nodig om het hart te laten werken. In het hart zijn er enkele speciale cellen die op regelmatige tijdstippen een elektrische prikkel afgeven die via geleidingsbanen naar alle hartcellen gaat. Op die manier wordt de hartspier gelijkmatig geprikkeld om zo efficiënt mogelijk samen te trekken. Als er in die geleidingsbanen stoornissen zijn, of bij bepaalde ritmestoornissen, kan uw arts beslissen om een pacemaker in te planten.

Wat is een pacemaker?

Een pacemaker is een apparaat dat de hartslag regelt, het zal ervoor zorgen dat de hartslag niet te traag wordt. Het werkt op een ingebouwde batterij en wordt ingeplant ter hoogte van de schouderstreek. De pacemaker wordt meestal links ingeplant, uitzonderlijk rechts.

De pacemaker staat in verbinding met het hart via één, twee of drie draden (elektroden). De arts beslist om één, twee of drie draden te plaatsen in functie van onderliggende ritmestoornissen of verminderde hartspierfunctie. De elektroden kunnen een te traag ritme waarnemen en sturen dan een elektrische prikkel naar de hartspier om hem te doen samentrekken.

Opname

Wanneer wordt u opgenomen?

Indien het om een geplande opname gaat, komt u de dag voor de ingreep naar het ziekenhuis.

Voor de opname dient u nuchter te zijn, tenzij anders vermeld door de arts.

Wat brengt u mee?

- Uw bloedgroepkaart
- Lijst van gekende allergieën
- Medicatielijst
- Huidige medicatie in originele verpakking
- Documenten meegegeven door uw arts op het laatste consult
- Toiletgerief voor twee dagen

Waardevolle voorwerpen en juwelen laat u beter thuis om verlies en diefstal te voorkomen.

Welke medicatie op voorhand stoppen?

Overleg steeds met uw specialist!

- Stop uw bloedverdunningsmedicatie zoals vermeld door uw arts.
- Asaflow®/Cardio-Aspirine® mag verder worden ingenomen.
- Plavix®, Brilique® en Efigent® worden bij voorkeur gestopt.
- Vitamine-K-antagonisten zoals Sintrom®, Marevan® en Marcoumar®: De laatste inname is enkele dagen voor de operatie en is vervangen door therapeutische dosissen Low-Moleculaire-Weight-Heparine (Fraxodi®, Clexane®...). Controle van de stolling via preoperatieve bloedafname.
- Nieuwe Orale Anticoagulantia (NOAC) (Pradaxa®, Xarelto®, Eliquis®) moet u navragen. De laatste inname is meestal twee dagen voor de operatie (bij normale nierfunctie; langer bij afwijkende nierfunctie).

Vorbereiding op de afdeling

Na inschrijving op de opnamedienst wordt u naar de verblijfsafdeling verwezen.

We nemen een bloedafname en een electrocardiogram als dat nog niet eerder werd uitgevoerd. Op de verblijfsafdeling bevragen we u over uw medicatie, allergieën (bv. ontsmettingsmiddel, contraststoffen ...), voorgeschiedenis en dergelijke. De verpleegkundige onthaart u rondom de insteekplaats om infecties te voorkomen.

De ingreep

De implantatie

Bij aankomst in de operatiezaal installeert een verpleegkundige u op de operatietafel. We leggen u aan een monitor zodat we uw hartritme en bloeddruk kunnen volgen tijdens de ingreep. Hiervoor brengen we enkele klevers (elektroden) aan op uw borstkas, alsook een bloeddrukmanchet.

We ontsmetten de schouderstreek en bedekken u, op uw hoofd na, met steriele doeken. U krijgt een prikje met plaatselijke verdoving ter hoogte van de komende pacemakerlocatie. Via het infuus krijgt u medicatie die u wat slaperig maakt en daarnaast preventief ook éénmalig antibiotica.

Als de huid goed verdoofd is, maakt de arts een kleine insnede van een vijftal centimeter, meestal boven de borstspier onder uw sleutelbeen. Via een bloedvat worden de pacemakerdraden opgeschoven tot in het hart, waar ze worden vastgeschroefd.

Hoelang dit duurt hangt af van het vinden van een goede stimulatieplaats, zodat uw apparaat correct kan werken.

Daarna verbinden we de draden met de pacemaker en schuiven we de pacemaker in de pocket (= kleine ruimte gemaakt om de pacemaker in te plaatsen). Wanneer de pacemaker aangesloten is en goed werkt, wordt de wonde gehecht. Over de wonde wordt een verband gekleefd.

Ten slotte programmeren we het toestel via een computer en stellen we het in volgens uw specifieke situatie.

Na de implantatie

Na een kort verblijf in de ontwaakzaal gaat u terug naar uw kamer. Daar zeggen we u wanneer u terug mag eten en drinken.

De eerste 48 uur moet u de arm aan de kant van de pacemaker sparen. Vermijd zware belasting zoals optrekken in bed.

De verpleegkundige plaatst vijf ECG-klevers op uw borstkas. Deze zijn verbonden met een toestel dat u rond de nek kunt dragen. Via dit toestel kunnen we de werking van de pacemaker gedurende één of meerdere dagen controleren. De dag na de ingreep controleert de hartspecialist de pacemaker, en nemen we ter controle een röntgenfoto om de positie van de elektroden na te gaan.

Wanneer er geen complicaties optreden en wanneer de pacemaker naar behoren werkt, mag u enkele dagen na de implantatie het ziekenhuis verlaten. U krijgt een afspraak mee voor een eerste controle op de consultatie na één maand.

Mogelijke complicaties na pacemakerimplantatie

Hoewel het weinig voorkomt, kan een infectie van de wonde, een lokale bloeding of een verplaatsing van de elektroden zich wel eens voordoen. Daarom is een controle enkele dagen na implantatie van de pacemaker belangrijk.

Ontslag

Neem de eerste dagen na uw implantatie de tijd om te herstellen. De wonde zal geleidelijk aan genezen. Hou de wonde schoon en droog. Als u merkt dat ze rood, warm, gezwollen en pijnlijker wordt of als er vocht uit de wonde komt, moet u onmiddellijk uw arts verwittigen.

Tien dagen na de ingreep mogen de hechtingen verwijderd worden door de huisarts.

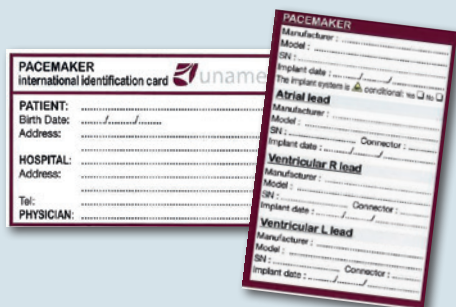
Maak met uw arm die zich het dichtst bij de pacemaker bevindt alleen voorzichtige bewegingen. Vermijd het uitstrekken en het omhoogtillen van de arm of schokkende bewegingen gedurende één maand. Naarmate de wonde geneest, kunt u de arm geleidelijk aan meer gaan gebruiken.

Pacemakeridentificatiekaart

Nadat bij u een pacemaker werd ingeplant, krijgt u een pacemakeridentificatiekaart. Op deze kaart staan de volgende gegevens:

- uw naam.
- het merk van uw pacemaker.
- het serienummer van uw pacemaker.
- de datum wanneer de pacemaker bij u werd ingeplant.
- de naam van uw hartspecialist en het ziekenhuis.

Het is belangrijk dat u de pacemakeridentificatiekaart steeds bij u hebt. U bewaart deze dan ook best in uw portefeuille.

De pacemakercontrole

De eerste controle is ongeveer vier weken na de implantatie gepland. De routine-afspraken met uw hartspecialist zijn om de zes maanden. De arts onderzoekt u eerst lichamelijk en neemt een ECG af. Daarna controleert hij de pacemaker door een leespen op de plaats van de pacemaker te leggen. Het programmeerapparaat (de computer die met de pacemaker communiceert) geeft informatie over uw hart en de pacemaker. De arts kan zo de instellingen controleren en eventueel wijzigen.

De arts stelt de pacemaker zo in dat deze slechts invalt indien nodig, dit om de levensduur van de batterij zo hoog mogelijk te houden en om de taken niet te ontnemen die uw hart zelf nog kan uitvoeren. **Het is dus belangrijk trouw te zijn aan elke pacemakercontrole.**

Leven met een pacemaker

Hoelang gaat de batterij mee?

De pacemakerbatterij gaat gemiddeld acht tot twaalf jaar mee, afhankelijk van hoeveel hij moet inspringen. De batterij stopt niet plotseling met werken. Zijn vermogen neemt gedurende een periode van enkele maanden geleidelijk af en meestal is er meer dan voldoende tijd om een vervanging van de batterij te programmeren. Uw arts controleert de batterij bij iedere consultatie.

Welke invloed hebben beveiligingssystemen?

Controlepoortjes in luchthavens of in winkels vormen geen probleem als u doorloopt. U mag er echter nooit in blijven staan, want dan kan de werking van de pacemaker gestoord worden. Wanneer u afgetast wordt met een handmagneetstaaf, mag deze niet voor de pacemaker gehouden worden. Het tonen van uw pacemakeridentificatiekaart kan dit probleem oplossen.

Welke elektrische apparatuur kan zonder risico gebruikt worden?

Alle huishoudelijke apparaten die in goede staat verkeren, kunnen zonder risico worden gebruikt.

Beïnvloedt een mobiele telefoon het functioneren van mijn pacemaker?

U kunt zonder problemen een mobiele telefoon gebruiken, maar best niet te dicht bij de pacemaker. Hou daarom de telefoon aan uw rechteroor wanneer bij u de pacemaker links werd ingeplant. Steek uw mobiele telefoon niet in het borstzakje van uw hemd.

Mag ik een voertuig besturen?

U bent niet rijgeschikt gedurende één maand na de pacemakerimplantatie. Ook als pacemakerdrager bent u verplicht de veiligheidsgordel te dragen. Als de veiligheidsgordel tegen de pacemaker drukt, gebruikt u een zachte doek of een kussentje op die plaats.

Welke sport- en ontspanningsactiviteiten mag ik uitoefenen?

U kunt zonder problemen lichamelijke inspanning leveren. Wel moet u ruwe contactsporten vermijden, zoals voetbal of rugby, aangezien uw hartstimulator kan beschadigd raken. Het is ook beter activiteiten te vermijden die schokken met zich meebrengen zoals paardrijden, het rijden in botsauto's of geweeschieten.

Heb ik door mijn pacemaker seksuele beperkingen?

Tijdens het vrijen neemt de hartslag toe en stijgt de bloeddruk. De inspanning bij het vrijen is te vergelijken met die bij het nemen van een twee verdiepingen hoge trap. Kunt u dit zonder problemen, dan is er geen enkele beperking.

Welke voorzorgsmaatregelen moet ik nemen op het werk?

Beroepen waarbij gewerkt wordt met elektrisch booglassen, hoogspanning, radar, radio- en tv-zenders, industriële elektromotoren, inductieovens en inductietransformatoren kunnen soms een probleem vormen. Dit moet individueel bekeken worden. In andere gevallen is de pacemaker geen reden tot arbeidsongeschiktheid.

Wat moet ik doen als ik naar het ziekenhuis ga?

Bij elke opname in het ziekenhuis of bezoek aan een arts, tandarts of ander paramedisch personeel, is het steeds nuttig te melden dat u drager bent van een pacemaker. Betreed de gebieden niet waar het symbool "geen pacemakers" is aangegeven. Radiografie en echografie zijn

ongevaarlijk. Toch is het veilig de radioloog in te lichten. Bij een NMR-scan moeten op voorhand de juiste maatregelen genomen worden tot de juiste NMR-compatibele programmatie.

Moet een pacemaker na het overlijden verwijderd worden?

Bij overlijden moet de pacemaker verwijderd worden.

Contact

Secretariaat hart- en vaatziekten

Straat 25

T 09 224 64 00

Medisch diensthoofd

dr. Hans Vandekerckhove

Elektrofysioloog

dr. Katarina Van Beeumen

Dienstverantwoordelijke

Caroline De Winter

Inwendige 1

Straat 34

T 09 224 51 34

Inwendige 4

Straat 49

T 09 224 51 49

artikel 21.680 | Laatste update: juli 2021

Deze brochure werd ontwikkeld voor gebruik binnen AZ Sint-Lucas Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het ziekenhuis. Deze informatiebrochure werd met de grootste zorg opge maakt, maar de inhoud is algemeen en indicatief. Deze brochure omvat niet alle medische aspecten. Als er vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden in staan, zijn AZ Sint-Lucas, het personeel en de artsen hiervoor niet aansprakelijk.

Informed Consent

Ondergetekende patiënt,

verklaart dat hij/zij het doel en de aard van het onderzoek,

zijnde

goed heeft begrepen en geeft de hartspecialist toelating om het uit te voeren.

Noteer handmatig 'gelezen en goedgekeurd'.

Handtekening patiënt:

Datum:

Handtekening arts:

Contact

Secretariaat hart- en vaatziekten

Straat 25

T 09 224 64 00

Medisch diensthoofd

dr. Hans Vandekerckhove

Elektrofysioloog

dr. Katarina Van Beeumen

Dienstverantwoordelijke

Caroline De Winter

Inwendige 1

Straat 34

T 09 224 51 34

Inwendige 4

Straat 49

T 09 224 51 49

artikel 21.680 | Laatste update: juli 2021

Deze brochure werd ontwikkeld voor gebruik binnen AZ Sint-Lucas Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het ziekenhuis. Deze informatiebrochure werd met de grootste zorg opge maakt, maar de inhoud is algemeen en indicatief. Deze brochure omvat niet alle medische aspecten. Als er vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden in staan, zijn AZ Sint-Lucas, het personeel en de artsen hiervoor niet aansprakelijk.